

Македонија, на Филолошкиот факултет, а и во другите библиотеки, архиви и други места во Македонија.

На крајот нотираме дека трудов, којшто има историско и книжевно значење, може да им послужи на сите оние што проја-

вуваат професионален интерес за проучување на македонското книжевно наследство во временскиот интервал од XI до XVIII век, како и на другите читатели што ги интересира оваа суштинска проблематика.

Александар ИЛИЕВСКИ

JEAN-GEORGES DRETTAS: „LES NÔTRES”, Un exemple de contacts interéthniques en Macédoine, village de Hrisa* (Grèce). Etudes balkaniques. Sofia, 1977/XIII, № 3, pp. 56—70.

Замислена како студија за дијалектот на Грците во селото Цакони (Хриса), во долината на реката Мегленица, Воденско, статијата на Жан-Жорж Дретас (Jean-Georges Drettas) ги надминува иницијалните рамки и попримилна карактер на демографска, етнологска, социолошка и лингвистичка студија за населението во ова село. Студијата е резултат на истражувањето што ги извршил авторот во текот на двата престоја, во 1972 и во 1974 година, во селото Цакони и е презентирана на III-от конгрес за балканските и југо-источните европски студии, одржан во 1974 година во Букурешт. Истата е објавена и во списанието „Балкански студии“ (Etudes Balkaniques), издадено во Софија, во 1977 година.

Отако дава основни податоци за географската положба на селото и кус осврт на стопанството, главно, земјоделско, Дретас посебно го разгледува етничкиот состав на населението. Во врска со тоа, тој ги проследува историски-

те настани и демографските измени во оваа област, почнувајќи од 1912 кога е раскината политичката целина на Македонија и кога Воденско е вклучено кон Грција. Авторот истакнува дека најголемите демографски движења и етнички промени се случиле од 1921—1924 година кога, како последица на грчко-турските договори за размена на населението, „...на местото на Турците во селото дошле понтиските Грци“. Според Дретас, по 1924 година Цакони е составено од две групи: А. Грци-Понтијци и Б. автохтоно население, по потекло од воденските села Горно-Пожарско, Саракиново и од другите околни села.

Проучувајќи ги карактеристиките на двете демографски групи, првата со 69, а втората со 96 куќи или семејства, авторот доаѓа до констатација дека селското население го сочинуваат две потполно различни етнички групи со одредени „...културни разлики, меѓу кои најбитна е јазичната“.

* Село Цакони (според Етнографската карта на Воденскиот округ од Тодор Симовски).

Етничката посебност на двете групи е согледана дури и во голембата на селото со реска граница, што ја претставува патот. На едната негова страна живеат Грци, а на другата автохтоното население, со домови што се разликуваат од грчките по својата големина и по пространите дворови.

Двете цркви, едната „Свеги Гортија“, изградена во 1930 година и сместена на самиот крај на грчкото маало и другата „Свега Параскева“, многу постара и сместена во срцето на маалото на месното население, како и посебните гробишта, исто така, на свој начин ја материјализираат дихотомијата карактеристична кај групите од различно потекло.

Авторот констатира разлики и во структурата на семејството како основна социолошка единица кај двете групи. Кај Грците тоа е структурирано по вертикална, а кај автохтоното население по вертикална и по хоризонтална линија. Според него, црквата и кафеаната се единствените места каде што се изразува интеграцијата на селскиот жител во една поширока структура.

Јазиците, пак, што ги говорат овие две групи сведочат најмногу за нивната различна етничка припадност. Откако укажува дека грчкиот јазик е во употреба и кај двете групи, авторот се задржува на особеностите на јазиците што ги говори секоја од нив: „...кај групата А тоа е понтскиот, а кај групата Б славомакедонскиот“. Според пишувањето на Ж. Ж. Дретас, говорот на Славомакедонците бил долго време предмет на официјална забрана што прицелно за ограничување на негова

јавна употреба. Јавно, тие говорат грчки. Но во кругот на семејството, на пазар и в кафеана говорат на својот јазик кој не е еден од грчките дијалекти“, зели Дретас.

Студијата е илустрирана со две табели. Првата ги содржи имињата со кои Грците го нарекуваат славомакедонското население: Елинес, 'Ндопји (месно население) и Македонес, како и името со кое самото население се нарекува: Македонци. Втората табела ги содржи термините со кои се означува јазикот на македонското население: „та 'ндопика“, употребуван од Грците и „македонски“, употребуван од Македонците.

Во врска со тоа, интересен е изводот од кусиот разговор што го водел авторот со еден 25 годишен земјоделец, син на семејство од групата Б кој на прашањето: „Како се вика вашиот јазик?“, лаконски одговорил: „македонски“.

По прегледот на лингвистичката ситуација во Цакони, авторот прави обид да го прикаже односот меѓу двете етнички групи, кој е условен од низа околности што не се само културни. Притоа, тој тргнува од констатацијата дека „меѓу групите А и Б постои латентно непријателство“.

Барајќи ги причините за ваквиот однос и неможејќи или несакајќи да ги согледа вистинските, Дретас се запира на една од нив — на начинот на кој се воспоставуваат родбинските врски со склопување на бракови. Тој констатира дека Грците многу често се женат за Славомакедонки, но дека Славомакедонците не земаат

жени од понтиската група со што „... ја одбиваат единствената, вистински значителна, размена“, која би овозможила интегрирање на двете групи. Нему му се наметнува заклучокот дека Грците во Цакони и покрај сите нивни настојувања, се далеку од тоа да бидат во доминантна положба и дека „...во селото, кое е територијална целина на која живеат двете групи, Понтијците се тие што се странци, луѓе дојдени од некаде“.

На крајот авторот доаѓа до заклучок дека двете етнички групи, и покрај разликите и меѓусебните нетрпеливости, се доведени во ситуација да живеат во една поширока заедница во рамките на селото, со тоа што Славомакедонците „...држат некои од централните места, демографски се побројни и се со поголем прираст“.

Павлина ЕЖОВА